

הלכות קדוש החדש פרק ט

א. שנת החמה יש מחכמי ישראל שהוא אומר שהיא שלוש מאות חמשה ושלשים יום ורביע יום, שהוא שש שעות; ויש מהן שהוא אומר שהיא פחות מרביע היום. וכן חכמי יון ופרס, יש ביניהן מחלקת בדבר זה.

ב. מי שהוא אומר שהיא שס"ה יום ורביע יום, ישאר מכל מחזור שלתשע עשרה שנה, שעה אחת וארבע מאות וחמשה ושמונים חלקים, כמו שאמרנו. ויהיה בין תקופה לתקופה, אחד ותשעים יום ושבע שעות וחצי שעה; ומשתדע תקופה אחת באיזה יום ואיזו שעה היא, תתחיל למנות ממנה לתקופה השניה שאחריה, ומן השניה לשלישית, עד סוף העולם.

ג. תקופת ניסן, היא השעה והחלק שתפנס בו השמש לתחלת מזל טלה; ותקופת תמוז, היות השמש בראש מזל סרטן; ותקופת תשרי, היות השמש בראש מזל מאזנים; ותקופת טבת, היות השמש בראש מזל גדי. ותקופת ניסן היתה בשנה הראשונה שליצירה לפי חשבון זה, קדם מולד ניסן בשבעה ימים ותשע שעות ושש מאות ושנים וארבעים חלקים סימנה ז' ט' תרמ"ב.

ד. דרך חשבון התקופה, כך הוא: תדע תחלה כמה מחזורין שלמים משנת היצירה עד מחזור שתדעה, וקח לכל מחזור מהן שעה אחת ותפ"ה חלקים; וקבץ כל החלקים שעות, וכל השעות ימים, ותגרע מן הכל שבעה ימים ותשע שעות ושש מאות ושנים וארבעים חלקים; והשאר תוסיף אותו על מולד ניסן שלשנה ראשונה מן המחזור, יצא לך באיזו שעה ובכמה בחדש תהיה תקופת ניסן שלאותה השנה הראשונה באותו מחזור. וממנה תתחיל למנות אחד ותשעים יום ושבע שעות ומחצה, לכל תקופה ותקופה.

ה. ואם תרצה לידע תקופת ניסן שלשנה זו שהיא שנת כך וכך במחזור שאתה עומד בו, קח לכל המחזורין השלמים שעה ותפ"ה חלקים לכל מחזור; ולכל השנים הגמורות ששלמו מן המחזור, עשרה ימים ואחת ועשרים שעות ומאתים וארבעה חלקים לכל שנה; וקבץ הכל, ותגרע ממנו שבעה ימים ותשע שעות ושש מאות ושנים וארבעים חלקים, והשאר תשליכם חדשי לבנה תשעה ועשרים יום ושתיים עשרה שעות ושבע מאות שלוש ותשעים חלקים. והנשאר פחות מחדש לבנה, תוסיף אותו על מולד ניסן שלאותה השנה, ותדע זמן תקופת ניסן שלאותה השנה, בכמה יום בחדש היא ובכמה שעה.

ו. תקופת ניסן לפי חשבון זה, אינה לעולם אלא או בתחלת הלילה, או בחצי הלילה, או בתחלת היום, או בחצי היום; ותקופת תמוז, לעולם אינה אלא או בשבע שעות ומחצה, או בשעה אחת ומחצה, בין ביום, בין בלילה; ותקופת תשרי, לעולם אינה אלא או בתשע שעות, או בשלוש שעות, בין ביום, בין בלילה; ותקופת טבת, לעולם אינה אלא או בעשר שעות ומחצה, או בארבע שעות ומחצה, בין ביום, בין בלילה.

ז. אם תרצה לידע באיזה יום מימי השבוע ובאיזו שעה תהיה התקופה קח שנים גמורים שעברו משנת היצירה עד שנה שתדעה, והשלך הכל שמונה ועשרים שמונה ועשרים;

והנשאר פחות משמונה ועשרים, קח לכל שנה ושנה יום אחד ושש שעות, וקבץ הכל, והוסף עליו שלושה, והשליך הכל שבעה שבעה; והנשאר מן הימים ומן השעות, תתחיל למנותו מתחלת ליל אחד בשבת. ולאשר יגיע החשבון בו, תהיה תקופת ניסן. ולמה מוסיפין שלושה, לפי שתקופה ראשונה שלשנת היצירה היתה בתחלת ליל רביעי.

ח. כיצד: הרי שרצינו לידע תקופת ניסן שלשנת שלושים ותשע מאות וארבעת אלפים ליצירה כשתשליך הכל שמונה ועשרים שמונה ועשרים, תשאר שנה אחת; תקח לה יום אחד ושש שעות, ותוסיף עליו שלושה, נמצאת תקופת ניסן, בליל חמישי שש שעות בלילה. וכשתוסיף עליה שבע שעות ומחצה, תהיה תקופת תמוז בשעה ומחצה מיום חמישי; וכשתוסיף עליה שבע שעות ומחצה, תהיה תקופת תשרי בתשע שעות מיום חמישי; וכשתוסיף עליה שבע שעות ומחצה, תהיה תקופת טבת בארבע שעות ומחצה מליל ששי; וכשתוסיף עליה שבע שעות ומחצה, תהיה תקופת ניסן הבאה בתחלת יום ששי. ועל דרך זו, עד סוף העולם, תקופה אחר תקופה.

ז. אם תרצה לידע בכמה יום בחדש תהיה תקופת ניסן שלשנה זו תדע תחלה באיזה יום מימי השבוע תהיה, ובאיזה יום יקבע ניסן שלשנה זו, וכמה שנים גמורים עברו מן המחזור; ותקח לכל שנה אחד עשר יום, ותוסיף על סכום הימים שבעה ימים בזמנים אלו, והשליך הכל שלושים שלושים; והנשאר פחות משלושים, תתחיל למנותו מראש חדש ניסן. אם יגיע ליום התקופה, מוטב; ואם לאו, הוסף יום או שני ימים או שלושה ימים על המנין, עד שיגיע ליום התקופה. ואם תהיה השנה מעברת, תתחיל למנות מראש חדש אדר שני; וליום שיגיע החשבון, באותו היום מן החדש תהיה התקופה.

י. כיצד: הרי שרצינו לידע בכמה בחדש תהיה תקופת ניסן שלשנת שלושים ותשע מאות, שהיא שנה תשיעית ממחזור ר"ס מצינו ראש חדש ניסן נקבע בה בחמישי, ותקופת ניסן בחמישי, ולפי שהיתה שנה זו תשיעית למחזור, יהיו השנים הגמורות שמונה; כשתקח לכל שנה מהן אחד עשר יום, יהיו כל הימים שמונה ושמונים; תוסיף שבעה, הרי הכל חמשה ותשעים; תשליך הכל שלושים שלושים, נשאר חמשה ימים; כשתתחיל למנות חמשה ימים מראש חדש ניסן שהיה בחמישי, יגיע החשבון ליום שני. וכבר ידענו שאין התקופה בשני בשבת, אלא בחמישי; לפיכך תוסיף יום אחר יום, עד שתגיע לחמישי שהוא יום התקופה נמצאת תקופת ניסן בשנה זו, ביום שמיני מחדש ניסן. ועל הדרך הזאת תעשה, בכל שנה ושנה.

יא. זה שאמרנו תוסיף יום אחר יום עד שתגיע ליום התקופה, לעולם לא תהיה צריך להוסיף אלא יום אחד או שנים או שלושה; ופלא גדול הוא, שתהיה צריך להוסיף ארבעה. ואם מצאת שאתה צריך להוסיף יתר על זה, תדע שטעית בחשבון, ותחזור ותחשב בדקדוק.